

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Minuli teden posvečen je bil skoraj izključno razpravi vojnega zakona, in pa najkočljivejšemu delu njegovega §§. 24 in 25, katera določujeta pogoje za enoletne prostovoljce. Ker so po teh določbah najbolj prizadeti dijaki, je naravno, da so v razpravo segli profesorji posebno s tega stališča, da se varuje razumništvo in da se tudi v vojni porablja kot razumništvo in ne tako, kakor kateri koli drvar s hribovske vasi, ki v svojem življenju še črke videl ni.

Ne da se tudi tajiti, da je najslabejša stran zakona v teh določbah zavolj tega, ker se vpeljava nekaj po vsem novega, kar je v protislovju z enoletnem prostovoljnem službovanji, pa tudi v nasprotju s pomenom častništva.

Načrt zakona namreč določuje, da se sme oni prostovoljec, ki v teku prvega leta ne prestane izpita za častnika, siliti, da služi še drugo leto.

Izrekoma zoper to naredbo čuli so se že v odseku tehtni ugovori, v javni razpravi pa celo pomenljivi razlogi.

Sicer ni vse tako, kakor sta govorila glavna protigovornika z leve Beer in Süß, ker sta kot nasprotnika vlade posledice take naredbe slikala nameoma černeje in pretiravala ter s sofizmi preveč računala na lahkovernost poslušalcev, in res je, da sta z drugega stališča tudi v enako napako padala mladočeha Engel in Herold, jedro protigovorov pa je opravičeno, ki je v tem, da se razumništvo nasproti vojnemu stanu varuje premalo in pa izrekoma to, da je temeljna napaka siliti koga, da postane častnik.

Glasovanje o teh točkah bilo je minuli petek večer in tu nam je omeniti še prav posebna prikazen.

Glavna govornika v tem vprašanji bila sta Süß in pa Matuš.

Prvi je gotovo zelo spreten in vpliven govornik, ako prav z napako, da bolj šepeta, kot govori. Protigovoril je dobro, ponavljajoč sicer že izrečene razloge zoper predlagan načrt, to da govoril je z nekomehkoto in ljubeznijo za šolsko mladino, katera je po vsem zapeljavala poslušalce. Pa kaj stori govornik! Po najgorkejših svojih besedah seže v drugi žep po najžaljivejših psovkah proti večini in vladi, tako da zbudi glasno mrmranje in nasprotovanje in hipoma podrl je ves uspeh svojega govora, ker je pokazal, da je bil ves uspeh svojega govora, ker je pokazal da je bil ves govor samo komedija, da niti resnega namena ni imel zagovarjati enoletnike, ampak da je hotel s svojega stališča samo vse storiti za to, da se predlog vladini sprejme nespremenjen.

Glavni zagovornik bil je dr. Matuš, ki je sicer govoril dobro, ki se je obračal izrekoma zoper morav-

skega veleposestnika Aresin-a, pa poglavitni pomen njegovega govora bil je v tem, kar je zamolčal, česar ni omenjal. Naglašal je v obče načelo, da razumništvo v vojni nima samo pravic, temveč da ima tudi dolžnosti ter da se sme, ako bi hotelo to svojo nalogo zanemarjati, siliti, da jo stori.

Dalje pa je naglašal pomenljivost polkovskih jezikov, teritorialne razdelitve vojne, v kateri se izreka novo načelo sedanje dobe v nasprotju s prejšnjo. Pred niso puščali vojakov med svojimi rojaki, kor so hoteli krotiti Madjare s Hrvati, Čeha in Slovence z Nemci itd. sedaj pa se državna vlada ne boji več svojih narodov, temveč se zanaša na nje.

Že prešnji teden zgubil je državni zbor dva odlična moža: zbornica poslancev zgubila je namreč najodličnejšega zastopnika poljske narodnosti, viteze Groholskija, načelnika poljskega kluba; razumnega, mnogokušenega in značajnega politika. Groholski bil je za čas vlade Hohenwartove minister brez portfela, pa se je po odstopu Hohenwartovem moral umakniti. Med svojimi rojaki imel je največjo veljavo. Umril je v Opatiji poleg Reke, kamor je šel iskat zdravja. Bil je star 72 let. V mestu klubovega načelnika postal mu je naslednik vitez Javorski, učenec njegov.

V tistem času pa je umrl člen gosposke zbornice vpokojen vseučilišni profesor baron Leopold Neumann tudi rojen Galicijan, ki je pa na Tirolskem iskal zdravja. Pokojni bil je dober, pošten mož in strokovnjak v mednarodnem pravu.

Naši dopisi.

Z Bohinjske Bistrice dne 9. decembra. Včeraj pripeljal sim se v družbi z Bleda v Bohinj, ker je bila za danes na Bistrici napovedana trojna slavnost: Slavljenje 40letnice cesarjeve, stoletnice Bistriške župnije in petindvajsetletnica župnovanja gospoda Janeza Mesarja na Bistrici.

Tukaj je zima že bolj občutljiva, ker leži snega do šest palcev na debelo, pa to zimsko vreme svečanosti ni bilo nikakor na kvar.

Praznovanje pričelo se je že na predvečer, zvonjenje in strel topov naznanjalo začetek izrednega praznika, potem so prehodili vas požarna straža z baklami, pevci, godba in vse prebivalstvo. Pred farovžem ustavi se množica, požarna bramba ustopi se v kolo, v sredo vzemši pevce in godbo. Pevci zapoje gospodu župniku štiri pesmi, konečno godba zagode cesarsko pesem in z živijo-klici množica sklene podoknico.

Danes v jutro budilo nas je zopet zgodaj pred dnem zvonjenje in strel. Po minuli prvi maši zbirala se je množica zopet krog farovža, kamor so med 8. in 9. uro deputacije prinašale ljubljenu svojemu župniku vošila in darila: Občinski zastop bitriški prinesel je v dar srebrni križ s stajalom, sirarske družbe prinesle